УДК 343.13:004(479.25)
DOI: 10.31733/2078-3566-2020-1-205-210

Каланча І. Г.
кандидат юридичних наук
(прокурор Київської місцевої
прокуратури №2, м. Київ)

ЕЛЕКТРОННИЙ СЕГМЕНТ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНІ ВІРМЕНІЇ

Досліджено електронний сегмент в кримінальному процесуальному законі Вірменії. Встановлено, що в кримінальному процесі Вірменії передбачено спеціалізовані електронні інструменти кримінального процесу у формі інформаційних систем, серед яких такі: спеціальна комп'ютерна система запису, архівації даних та захисту системи; технічні засоби контролю та перехоплення телефонних та інших комунікацій. Також визначено ряд неспеціалізованих електронних інструментів кримінального процесу, зокрема: аудіовізуальні, відеозаписуючі, електронні або телеграфні технічні засоби; електронні носії; засоби зв'язку; комп'ютер; телефон; технічні засоби тощо. Досліджено вимоги до електронної фіксації окремих слідчих дій, що здійснюється із застосуванням фотографування, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки. У Кримінально-процесуальному кодексі Вірменії окремо визначено вимоги щодо електронної фіксації допиту, огляду, експертизи, освідування, пред'явлення особи для впізнання за фотографією, пред'явлення трупа для впізнання, обшуку, моніторингу кореспонденції, пошти, телеграм та інших комунікацій, огляду та виїмки кореспонденції, прослуховування телефонних розмов, слідчого експерименту, отримання зразків для проведення експертного дослідження. Досліджено право підозрюваного безпосередньо після затримання повідомити про своє місце знаходження та підстави затримання за допомогою телефону чи інших засобів, однак існує можливість затримати реалізацію такого права особи на строк до 12 годин, якщо є обґрунтоване припущення, що негайне здійснення цього права може перешкоджати запобіганню злочину або призведе до знищення чи пошкодження доказів. Встановлено, що клопотання про отримання дозволу на застосування заходів процесуального примусу може бути направлено до суду та контролюючого прокурора в електронному вигляді. Процесуальні дії в кримінальному процесі Вірменії фіксуються в електронному форматі через призму протоколу процесуальної дії. Встановлено, що судовий розгляд супроводжується електронною фіксацією його перебігу та результатів. Електронна комунікація в кримінальному процесі Вірменії застосовується також при здійсненні міжнародного співробітництва.

Ключові слова: «кримінальний процес», «електронний сегмент», «Вірменія», «електронна фіксація», «докази».

Постановка проблеми. Сучасний кримінальний процес України перебуває в процесі реформування, невід'ємною частиною якого є розширення та вдосконалення електронного сегменту. Вказане обумовлює потребу дослідження закордонного досвіду в даній сфері, зокрема законодавства пострадянських держав, одним з цікавих прикладів якого є Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Вірменія від 21.07.1998 № 248 (зі змінами) [1] (далі – КПК Вірменії). Зазначене доцільно з огляду на спільну «вихідну точку» у вигляді законодавчої та правозастосовної спадщини радянського періоду, а відтак можливість дослідження альтернативних моделей розвитку, аналізу їх позитивних та негативних результатів.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми ілюструє відсутність комплексних досліджень електронного сегменту в кримінальному процесуальному законі Вірменії, що обумовлює актуальність даної статті.

Метою статті є дослідження електронного сегменту в кримінальному процесуальному законі Вірменії.

Виклад основного матеріалу. У КПК Вірменії передбачено спеціалізовані електронні інструменти кримінального процесу у формі інформаційних систем, серед яких:

спеціальна комп'ютерна система запису, архівації даних та захисту системи (ч. 2, 3, 8 ст. 315); технічні засоби контролю та перехоплення телефонних та інших комунікацій (п. 5 ч. 1 ст. 98-1, ст. 98-6).

Неспеціалізовані електронні інструменти кримінального процесу передбачено в КПК Вірменії досить широко, серед них прямо визначено: аудіовізуальні та інші технічні засоби (камуфляж (вуаль), захисний екран, мембрана) (ч. 3 ст. 98-13); відеозаписуючі технічні засоби (ч. 5 ст. 98-13); електронні або телеграфні технічні засоби (ч. 2 ст. 478.2, ч. 1 ст. 492); інші технічні засоби (ч. 5 ст. 98-13, ч. 2 ст. 478.2, ч. 1 ст. 492); електронні носії (ч. 6 ст. 30, ч. 5 ст. 407); засоби зв'язку (ч. 2 ст. 205); комп'ютер (ч. 7 ст. 315); лазерні носії (ч. 8 ст. 315); магнітні, електронні або інші носії (ч. 1 ст. 122); телеграф (ч. 2 ст. 446); телефон чи інші засоби (п. 9 ч. 2 ст. 63, ч. 2 ст. 446); технічні засоби (ч. 2, 5 ст. 29, п. 5 ч. 4, п. 2, 3 ч. 6 ст. 84, ч. 5 ст. 218, ч. 3 ст. 228, ч. 3 ст. 240, ч. 4, 5 ст. 242, ч. 1 ст. 256); технічні засобами пожежної або тривожної сигналізації (ч. 2 ст. 98-4). Також в КПК Вірменії опосередковано визначено неспеціалізовані електронні інструменти кримінального процесу через вказівку на: аудіозапис (ч. 2 ст. 29, ч. 1 ст. 98-6, ч. 4 ст. 209, ч. 5 ст. 218, ч. 3 ст. 224, ч. 2 ст. 315); відеозапис (ч. 2 ст. 29, ч. 5 ст. 98-13, ч. 4 ст. 209, ч. 2, 5 ст. 218, ч. 2 ст. 219, ч. 3 ст. 220, ч. 3 ст. 223, ч. 3 ст. 224, ч. 3 ст. 253); кінозйомку (ч. 2 ст. 29, ч. 4 ст. 209, ч. 2, 5 ст. 218, ч. 3 ст. 224); стенографування (ч. 2 ст. 29); фотографування (ч. 2 ст. 29, п. 3 ч. 5 ст. 63, п. 3 ч. 4 ст. 65, ч. 4 ст. 209, ч. 2, 5 ст. 218, ч. 3 ст. 224, ч. 4 ст. 266); інший тип фіксації (ч. 2 ст. 218); а також матеріали аудіозапису (ч. 3 ст. 209, ч. 6 ст. 241, ч. 2 ст. 266, ч. 8 ст. 315); матеріали відеозапису (ч. 2 ст. 29, ч. 3 ст. 209, ч. 2 ст. 266); додаткові матеріали відеозапису (ч. 2 ст. 266); матеріали кінозйомки (ч. 2 ст. 29, ч. 3 ст. 209, ч. 3 ст. 224, ч. 2 ст. 266); телефонограму, радіограму, електронну пошту (ст. 178); фотографії (ч. 2 ст. 29, п. 3 ч. 5 ст. 129, ч. 3 ст. 220, ч. 3 ст. 224, ч. 3 ст. 250); фото-негативи, слайди, аудіозаписи допитів, комп'ютерні носії інформації (ч. 2 ст. 29).

Ефективність застосування технічних засобів під час кримінального провадження забезпечується спеціалістом. У п. 5 ч. 4 ст. 84 КПК Вірменії визначено обов'язок спеціаліста використовувати свої професійні вміння та знання для застосування технічних засобів. Також спеціаліст має право: звертати увагу присутніх на обставини, пов'язані із застосуванням технічних засобів (п. 2); робити зауваження щодо застосування технічних засобів (п. 3 ч. 6 ст. 84 КПК Вірменії).

У ч. 6 ст. 30 КПК Вірменії вказано, що матеріали кримінальної справи можуть бути скопійовані на паперовому або електронному носії органом, що здійснює кримінальний процес, який засвідчує правильність такої копії.

Початок досудового розслідування може бути пов'язаний з отриманням відомостей в електронному форматі. У ст. 178 КПК Вірменії серед форм повідомлення юридичної особи про вчинення злочину визначено телефонограми, радіограми та електронну пошту.

Електронна форма фіксації доказів. У КПК Вірменії передбачено можливість фіксації доказів у електронному форматі та їх використання під час судового розгляду. Відповідно до ч. 2 ст. 121 КПК Вірменії, як докази можуть бути використані протоколи слідчих дій, зокрема: моніторинг листування, пошти, телеграфу та інших комунікацій (п. 8); прослуховування телефонних розмов (п. 9). Стаття 122 КПК Вірменії в ч. 1 визначає документом будь-який запис на паперовому, магнітному, електронному або іншому носії, що виконаний у словесній, цифровій, графічній або іншій знаковій формі, яким можуть бути засвідчені дані, що мають значення для кримінальної справи. Висновок експерта включає фотографії, що ілюструють висновки експерта (ч. 3 ст. 250 КПК Вірменії).

У ч. 2 ст. 29 КПК Вірменії визначено вимоги до застосування технічних засобів, зокрема відеозапису, під час проведення слідчих дій. Перед застосуванням технічних засобів слідчий орган або слідчий перевіряє відповідне обладнання. Відеозапис здійснюється з моменту початку розслідування, без перерви, за винятком випадків непередбачених технічних несправностей або інших об'єктивних причин. У разі переривання відеозапису слідча дія припиняється, про що складається окремий протокол із зазначенням причин перерви. Слідча дія продовжується після відновлення відеозапису; до цього слідчий орган чи слідчий вживають заходів щодо збереження місця розташування, слідів та об'єктів слідчої діяльності. Відеозапис забезпечує цілісність, наочність (охоплення, освітлення тощо) та чутність ходу дії. Матеріали відеозапису не підлягають редагуванню чи зміні іншим чином (ч. 2 ст. 29 КПК Вірменії).

КПК Вірменії визначає вимоги до електронної фіксації окремих слідчих дій, що

здійснюється із застосуванням фотографування, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки.

Якщо під час *допиту* особою надаються речові докази чи документи, оголошуються протоколи слідчих дій, відтворюються матеріали аудіозапису, матеріали відеозапису чи матеріали кінозйомки, виготовлені під час слідчої дії, про це має бути зазначено у протоколі допиту (ч. 3 ст. 209 КПК Вірменії). Якщо під час допиту було проведено фотографування, аудіозапис, відеозапис, кінозйомку, то протокол повинен містити: відомості щодо фотографування, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки; відомості про використання технічні засоби, умови фотозйомки, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки, їх тривалість та переривання; заяви та зауваження допитуваної особи щодо фотографування, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки (ч. 4 ст. 209 КПК Вірменії).

При проведенні *огляду*, слідчий, у разі необхідності, повинен застосовувати фотографування, відеозапис, кінозйомку та будь-який інший тип фіксації, про що робиться відмітка у протоколі, а документи, які є результатом фіксації, додаються до протоколу (ч. 2 ст. 218 КПК Вірменії), також в протоколі зазначаються технічні засоби, що використовуються, умови та порядок їх використання, об'єкти, до яких застосовувалися ці заходи та отримані результати (ч. 5 ст. 218 КПК Вірменії). Перед застосуванням технічних засобів особи, які беруть участь у проведенні огляду, мають бути заздалегідь поінформовані про застосування технічних засобів, про що робиться відмітка в протоколі (ч. 5 ст. 218 КПК Вірменії).

Перебіг проведення *ексгумації* та її результати фіксуються за допомогою відеозапису (ч. 2 ст. 219 КПК Вірменії).

Якщо *освідування* не супроводжується оголенням особи, то за згодою особи, освідування якої проводиться, сліди чи конкретні ознаки злочину на його тілі фотографуються чи записуються на відео (ч. 3 ст. 220 КПК Вірменії).

При необхідності *пред'явлення особи для впізнання* може бути проведено за *фотографією* особи, що здійснюється разом з фотографіями осіб, подібних за зовнішнім виглядом та одягом (ч. 7 ст. 221 КПК Вірменії). Процес та результати *пред'явлення трупа для впізнання* фіксуються за допомогою відеозапису (ч. 3 ст. 223 КПК Вірменії). Про застосування під час *пред'явлення для впізнання* фотографування, аудіозапису, відеозапису, кінозйомки чи будь-якого іншого типу фіксації, про це зазначається в протоколі відповідної слідчої дії; фотографії, матеріали кінозйомки та інші документи, отримані в результаті фіксації, додаються до протоколу (ч. 3 ст. 224 КПК Вірменії).

Під час проведення *обшуку* слідчий або спеціаліст може використовувати технічні засоби, про що зазначається в протоколі обшуку (ч. 3 ст. 228 КПК Вірменії).

У ст. 239 КПК Вірменії передбачено проведення *моніторингу кореспонденції, пошти, телеграм та інших комунікацій*. Зокрема, відповідно до ч. 3 ст. 239 КПК Вірменії, до кореспонденції, моніторинг якої може бути проведено, належать, зокрема, такі об'єкти як: листи, телеграми, радіограми, поштові скриньки, посилки, поштові контейнери, перекази, факсимільний та електронний зв'язок.

Про кожний випадок *огляду та виїмки кореспонденції* складається протокол, в якому, окрім іншого, зазначається, які технічні засоби були використані та що було виявлено (ч. 3 ст. 240 КПК Вірменії).

При *прослуховуванні телефонних розмов*, слідчий має право в будь-який час вимагати їх аудіозаписи для огляду та прослухання, які передаються слідчому в опечатаному вигляді разом із супровідним листом із зазначенням часу початку та закінчення запису розмов, а також необхідних технічних характеристик застосовуваних технічних засобів (ч. 5 ст. 241 КПК Вірменії). У разі необхідності слідчий вивчає та прослуховує аудіозапис прослуховування телефонних розмов за участю спеціаліста, про що складається протокол, і в цьому випадку відповідна частина аудіозапису повинна бути відтворена (ч. 6 ст. 241 КПК Вірменії). До протоколу додається аудіозапис, а невідповідна частина справи знищується після набрання чинності рішенням суду або припинення справи (ч. 6 ст. 241 КПК Вірменії).

Під час *слідчого експерименту* слідчий має право застосовувати технічні засоби (ч. 2 ст. 242 КПК Вірменії), про що має бути зазначено у протоколі слідчого експерименту (ч. 4 ст. 242 КПК Вірменії). До протоколу слідчого експерименту долучаються матеріали, що відображають результати використання технічних засобів, (ч. 5 ст. 242 КПК Вірменії).

Відповідно до ч. 3 ст. 253 КПК Вірменії, *зразки для проведення експертного дослідження*, що характеризують властивості тіла людини, тварин, матеріалів та інших

предметів, повинні бути отримані за участі експерта або спеціаліста та / або із застосуванням відеозапису. Слідчий при отриманні зразків для експертного дослідження, складає про це протокол із зазначенням осіб, які беруть участь у проведенні слідчої дії, описуючи всі кроки, зроблені для отримання зразків у тому порядку, в якому вони були здійснені, використовувані науково-технічні засоби та методи, а також отримані зразки (ч. 1 ст. 256 КПК Вірменії).

Виклик особи здійснюється за допомогою повідомлення, що вручаються під розпис або передаються засобами зв'язку (ч. 2 ст. 205 КПК Вірменії).

Підозрюваний має право безпосередньо після *затримання* повідомити особу, яку він обрав, а у випадку призовника – командира військової частини, за винятком випадків, передбачених частиною 7 статті 129 КПК Вірменії (затримати реалізацію права особи на строк до 12 годин, якщо є обґрунтоване припущення, що негайне здійснення цього права може перешкоджати запобіганню злочину або призведе до знищення чи пошкодження доказів), про місце знаходження та підстави затримання за допомогою телефону чи інших засобів (п. 9 ч. 2 ст. 63 КПК Вірменії).

Засобами захисту, що можуть застосовувати до учасників кримінального провадження з метою забезпечення їх безпеки, є використання технічних засобів контролю та перехоплення телефонних та інших комунікацій (п. 5 ч. 1 ст. 98-1 КПК Вірменії). Під час контролю та перехоплення телефонних або інших комунікацій може використовуватися аудіозапис (ст. 98-6 КПК Вірменії). Квартира чи інше майно захищеної особи мають бути обладнані технічними засобами пожежної або тривожної сигналізації (ч. 2 ст. 98-4 КПК Вірменії).

Підозрюваний (п. 3 ч. 5 ст. 63 КПК Вірменії), *обвинувачений* (п. 3 ч. 4 ст. 65 КПК Вірменії) зобов'язані на вимогу органу, що здійснює кримінальне провадження, пройти медичне обстеження та дактилоскопіювання, бути сфотографованим і надати можливість взяти зразки крові, виділення тіла, а *затримана особа* (п. 3 ч. 5 ст. 129 КПК Вірменії) – пройти медичне обстеження та дактилоскопіювання, бути сфотографованою а також надати зразки для проведення експертного дослідження для цілей, визначених КПК Вірменії.

Відповідно до ч. 3 ст. 282 КПК Вірменії, клопотання про отримання дозволу на *застосування заходів процесуального примусу*, передбачених ст. 280 КПК Вірменії (взяття під варту як запобіжний захід, приміщення в медичний заклад для проведення судово-психологічної або судово-медичної експертизи підозрюваного, обвинуваченого та особи, психічний стан якої не дозволяє залучити її як обвинуваченого), може бути направлено до суду та контролюючого прокурора в електронному вигляді.

Процесуальні дії в кримінальному процесі Вірменії фіксуються в електронному форматі через призму протоколу процесуальної дії. Згідно з ч. 2 ст. 29 КПК Вірменії, *протокол процесуальної дії* складається вручну або виготовляється за допомогою технічних засобів. Процесуальні дії можуть здійснюватися з використанням стенографування, фотографування, кінозйомки, аудіозапису та відеозапису (ч. 2 ст. 29 КПК Вірменії). *Під час судового розгляду* до кримінальної справи додаються виготовлені або підготовлені під час його проведення фото-негативи та фотографії, матеріали кінозйомки, слайди, аудіозаписи допитів, матеріали відеозапису, комп'ютерні носії інформації (ч. 2 ст. 29 КПК Вірменії). Протокол процесуальної дії має містити інформацію про технічні засоби, які використовуються під час проведення процесуальної дії, умови використання технічних засобів, об'єкти, щодо яких вони застосовувалися, отримані результати, а також попередження учасників про використання технічних засобів (ч. 5 ст. 29 КПК Вірменії).

Також окремі процесуальні дії супроводжуються застосуванням технічних засобів. Під час *ознайомлення учасників кримінального провадження з матеріалами кримінальної справи*, слідчий за допомогою відповідного обладнання відтворює матеріали аудіозапису, кінозйомки, відеозапису, додаткові матеріали відеозапису, представляє речові докази (ч. 2 ст. 266 КПК Вірменії). Особи, що ознайомлюються з матеріалами кримінальної справи, мають право робити виписки з документів та копіювати їх, фотографувати речові докази (ч. 4 ст. 266 КПК Вірменії).

Судовий розгляд супроводжується електронною фіксацією його перебігу та результатів. Відповідно до ч. 2 ст. 315 КПК Вірменії, якщо система запису встановлена в залі суду, протокол судового засідання ведеться шляхом аудіозапису судового засідання з одночасним комп'ютерним журналюванням. У ч. 2 ст. 315 КПК Вірменії журнал судового засідання визначено як відомості про дії, вчинені в залі суду. Відповідно до ч. 8 ст.

315 КПК Вірменії, під час складання протоколу судового засідання за допомогою спеціальної комп'ютеризованої системи запису він має бути одночасно журнальований комп'ютеризованим чином. Матеріали аудіозапису фіксуються на лазерному носії та додаються до матеріалів справи, а журнал судового засідання засвідчується підписом секретаря судового засідання та додається до матеріалів справи на паперовому носії (ч. 8 ст. 315 КПК Вірменії). Копія комп'ютеризованого аудіозапису протоколу судового засідання разом з його журналом надається за письмовою заявою сторонам негайно після слухання (ч. 9 ст. 315 КПК Вірменії). Детальний порядок роботи спеціальної комп'ютерної системи запису, архівації даних та захисту системи визначено Міністерством юстиції Республіки Вірменія (ч. 2 ст. 315 КПК Вірменії). Порядок використання технічних засобів, що застосовуються під час судового провадження визначає Уряд Республіки Вірменія (ч. 5 ст. 29 КПК Вірменії). У разі відсутності спеціальної комп'ютеризованої системи запису або під час окремого провадження за межами судовим засіданням, протокол судового засідання ведеться на звичайному папері (ч. 3 ст. 315 КПК Вірменії). Простий протокол судового засідання зберігається в письмовій формі на папері або за допомогою комп'ютера на засіданні; він додається до матеріалів справи з підписами головуючого судді та секретаря судового засідання (ч. 7 ст. 315 КПК Вірменії).

Допит захищеної особи під час судового розгляду може здійснюватися поза візуальним сприйняттям інших його учасників за допомогою аудіовізуальних та інших технічних засобів (камуфляж (вуаль), захисний екран, мембрана) із забезпеченням конфіденційності учасників закритого судового розгляду (ч. 3 ст. 98-13 КПК Вірменії). У разі необхідності головуючий суддя під час судового розгляду може заборонити здійснювати відеозапис допиту за допомогою відеозаписуючих чи інших технічних засоби (ч. 5 ст. 98-13 КПК Вірменії).

Відповідно до ч. 5 ст. 407 КПК Вірменії, до касаційної скарги додається також електронна версія касаційної скарги (електронний носій).

Електронна комунікація застосовується також при здійсненні міжнародного співробітництва. Слідчий орган, прокурор чи суд у випадку затримання або арешту осіб, що мають дипломатичний імунітет, негайно інформують про це Міністерство закордонних справ відповідної держави за допомогою телефону, телеграфу чи інших засобів (ч. 2 ст. 446 КПК Вірменії). До отримання запиту про екстрадицію клопотання про тимчасове затримання особи (ч. 2 ст. 478.2, ч. 1 ст. 492 КПК Вірменії) або рішення компетентного органу іноземної держави про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою (ч. 2 ст. 478.2 КПК Вірменії) може бути передано поштою, в тому числі електронними, телеграфними або іншими технічними засобами, а також через Міжнародну кримінальну поліцію (Інтерпол) або іншу міжнародну організацію, яка займається розшуком особи, членом якої є Республіка Вірменія.

Висновки. Дослідження електронного сегменту в кримінальному процесуальному законі Вірменії ілюструє застосування сучасних інформаційних технологій під час кримінального провадження. З урахуванням проведеного дослідження, в кримінальному процесі України доцільно врахувати ряд норм кримінального процесуального закону Вірменії, серед яких: право підозрюваного безпосередньо після затримання повідомити про місце знаходження та підстави затримання за допомогою телефону чи інших засобів з одночасною можливістю затримати реалізацію такого права особи на строк до 12 годин, якщо є обґрунтоване припущення, що негайне здійснення цього права може перешкоджати запобіганню злочину або призведе до знищення чи пошкодження доказів; обов'язок підозрюваного, обвинуваченого, затриманого пройти медичне обстеження та дактилоскопіювання, бути сфотографованим і надати можливість взяти зразки крові, виділення тіла; можливість направлення клопотання про отримання дозволу на застосування заходів процесуального примусу до суду та контролюючого прокурора в електронному вигляді.

Список використаних джерел

1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգիրք, Ընդունվել է ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից 1 հուլիսի 1998 թ. (համապատասխան ինկորպորացիան՝ ԱԺ, 01.07.1998, ՀՕ-248, մայր փաստաթղթին փոփոխող փաստաթղթերը՝ ԱԺ, 14.11.2019, ՀՕ-217-Ն). Հայաստանի իրավական տեղեկատվական համակարգ. Armenian legal informational system. URL: <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=136684> (էլեկտրոնային ռեսուրս մուտքի ամսաթիվը: 28.01.2020).

Надійшла до редакції 10.02.2020

References

1. Kryminal'no-protsesual'nyy kodeks Respubliki Virmeniia [Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia], pryiniaty Natsionalnymy zboramy Respubliki Virmeniia 1 lyupnia 1998 roku (Reiestratsiia dokumenta: NA, 01.07.1998, HO-248, zi zminamy vnesennymy dokumentom: NA, 14.11.2019, HO-217-N) Virmenska pravova informatsiina systema [Armenian legal informational system]. URL: <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=136684> (e-resource access date: 28.01.2020). [in Armenian].

SUMMARY

Kalancha I. G. Electronic segment in criminal procedural legislation of Armenia. The article deals with the study of electronic segment in the criminal procedural law in Armenia. It proves the use of specialized electronic tools and information systems within the framework of criminal process in Armenia. Among them: a special computer system for recording, archiving data and protecting the system; technical means for controlling and intercepting telephone and other types of communications. The author identifies a number of non-specialized electronic tools applied in criminal proceedings, in particular: audio-visual, video recording, electronic or telegraph technical means; electronic media; means of communication; computer; phone; technical means, etc.

The paper also presents the requirements for electronic recording of individual investigative actions carried out by means of photographic work, audio-recording, video-recording, filming. Criminal-Procedural Code of Armenia separately specifies the requirements for electronic recording of interrogation, examination, exhumation, witnessing, person identification by a photograph, submitting a corpse for identification, search, mail monitoring, telegrams and other means of communication, inspection and withdrawal of correspondence, wiretapping of telephone conversations, investigatory experiment, obtaining samples for carrying out expert research. The study focuses on the right of the suspect immediately after his / her detention to notify of his / her whereabouts and the reasons for his / her detention using phone or other means of communication. However, it is possible to delay the effectuation of this right for up to 12 hours, if there is a reasonable assumption that immediate exercise of this right may obstruct crime prevention or will result in destroying or damaging the evidence. Moreover, petition for permission to apply measures of procedural coercion may be sent to the court and supervising prosecutor in electronic format.

Procedural actions within criminal proceedings in Armenia are recorded in electronic format through the prism of the procedural action protocol. The hearing is accompanied by electronic recording of its progress and results. Electronic communication is also employed in terms of international cooperation.

Keywords: «criminal process», «electronic segment», «Armenia», «electronic fixation», «evidence».

УДК 343.359

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-1-210-215

Капустник В. В.

кандидат юридичних наук
(Харківський національний
університет внутрішніх справ)

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАХОДУ «ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ»

Визначено сучасний стан правового регулювання проведення оперативно-розшукового заходу «Ознайомлення з фінансово-господарською діяльністю підприємств» підрозділами Національної поліції. Встановлено, що на сьогодні законодавець на достатньому рівні закріпив питання, що стосується ознайомлення з фінансово-господарською діяльністю підприємств, проте в нормативно-правових актах не достатньо уваги приділено тлумаченню норми закону щодо ознайомлення з фінансово-господарською діяльністю підприємств. Запропоновано прийняти Інструкцію з питань організації та проведення ознайомлення з фінансово-господарською діяльністю підприємств, а також запровадити відповідальність за невиконання посадових осіб Національної поліції України законних вимог.

Ключові слова: фінансово-господарська діяльність, правове регулювання, оперативно-розшукова діяльність, оперативно-розшукові заходи, Національна поліція.

© Капустник В. В., 2019

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0733-4233>

ord-hnuvs@ukr.net